

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica
št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, ponedeljek 19. julija 1920.

Št. 157.

Odkrite italijanske nakane.

Rusi prodri v Besarabijo. — Naše čete zasedle Apačko kotlino. — Italijani uvidevajo svojo krivdo.

Na nova pota.

Žalostni dogodki, ki so se odigrali zadnje dni na Jadranu in njihov odmev v centrih Italije in na najvišjem mestu v Rimu, so pokazali vse brezmejno sovraštvo italijanskega naroda, od počestne fakinaže pa vse do ministrskega predsednika Giolittia, ki ga goji do vsega, kar je jugoslovensko. Naša vlada je sicer uvedla v Rimu potrebne korektive ter zahteva zadoščenje, toda iz govorov raznih laških politikov in iz glasov laškega časopisja se da sklepati, da niti ne mislijo na to, da bi nam dali kako zadoščenje. Sicer pa je ves nastop naše vlade premehak in g. Vesnić nazivlje Italijane v našem narodnem predstavništvu javno — naše prijatelje.

V teh dveh dejstvih, ki smo jih tu navedli, v sovraštvu Italije do nas in v stališču naše vlade napram Italiji in antanti sploh, pa leži vsa tragika naše zunanje politike prvih 20 mesecev obstoja naše Jugoslavije.

Dogodki zadnjih dni so pokazali, da med našim in italijanskim svetom ne more priti do stalne in veljavne poravnave drugače nego potom plebiscita ali pa vojne. Za sedaj pa je oboje — izključeno. Na plebiscit Italija ne bo pristala, vojne pa Jugoslavija ne bo začela, kajti bodimo odkriti, za to še ni

sposobna. Jadranski spor se bo rešil potom — kompromisa. S tem pa je povedano vse, kajti kompromis, naj bo že tak ali tak, bo le diplomatično, a nikoli ne naravno delo. Kar ni naravno pa nima bodočnosti, je sposobno življenja le gotovo več ali manj dolgo dobo. Kakor smo že v enem zadnjih člankov povedali, je čisto gotovo, da se bodo incidenti zadnjih dni ponavljali tudi še v bodoče, tudi če se sklene mir kompromisa. Vladi, istotako naša kakor italijanska, ostaneti lahko pasivni, ljudstvo bo samo izzvalo konflikte.

Italijani so naši smrtni sovražniki in taki bodo ostali vedno, to je nespremenljivo dejstvo, ki ga zna prav soditi in ki more verovati vanj le oni, ki pozna Italijane res dobro in pozna tudi vse vzroke do dna, vzroke, ki leže v geografičnem, v gospodarsko-političnem in socijalnem položaju apeninskega poluotoka samega. In radi tega se naša pot mora odcepiti od poti one svetovnopolitične skupine, kateri pripada Italija. Toda ne le radi tega, za to govori in v to sili še drugi vse važnejši moment — gospodarstvo. Naša država potrebuje za razvoj v prvi vrsti stroje in nekatere surovine, katerih sama nima. Italija ji ne more nuditi ne enega, ne drugega. Stroji in surovine, naročene v drugih državah antante, predvsem v Franciji in Angliji, pa bi bili predragi. Vse

službe 3 dni dopusta. 30. decembra sem se od doma odpeljal v Maribor.

Ženin najde svojo nevesto.

Dospevši v Zidani most, ugledam na peronu — svojo zaročenko; pripeljala se je iz Ljubljane, namenjena v Marenberg, kjer so bili evakuirani njena babica, sestra in brat že od leta 1915. O, to veselo, nepričakovano svidenje Peljala sva se skupaj dalje.

Nevesta nehote odloči usodo ženina.

V Mariboru sem prosil tedanjega vodjo poštnega urada za namestitev v Marenbergu. Dotično mesto pa je bilo že oddano. Dobil sem na razpolago še pristo mesto v Vuhredu. Sorejel sem to mesto z veseljem, bil sem v bližini svoje zaročenke, ker razdalia med Marenbergom in Vuhredom je komaj pol ure. Tako sem se podal na svoje mesto. Urad sem našel v velikem neredu, z vso vsem sem se vrnil na delo. To je bilo moje veselje! Skoro vsaki dan popoldne je prišla moja zaročenka k meni, po uradnih urah sem

to pa si moremo v ogromnih množinah in poceni preskrbeti iz Nemčije in iz Rusije. Iz Nemčije stroje in druge industrijske proizvode, iz Rusije pa surovine. V obe državi pa imamo tudi ceno pot, v Nemčijo po Donavi, v Rusijo pa po Donavi in po Črnem morju.

To sta tista dva važna momenta, ki nam kažeta novo smer naše zunanje politike, zbližanje z Nemčijo in Rusijo. Malokje je politična potreba zveze s kako državo tudi gospodarsko tako utemeljena, kakor je v tem slučaju. Mi se bomo morali prej ali slej boriti z Italijo. Za to borbo vojaško in politično niti sedaj nismo prešibki, manjka pa nam materijala, manjka orožja in municije, vse to pa lahko dobimo iz Nemčije in Rusije.

Naj nas ne straši, da so bili Nemci še vse do zadnjega naši smrtni sovražniki, pametna diplomatična politika lahko te spomine na mah izbriše. Nova doba zahteva nove orijentacije. Z Nemci smo precej na čistem za one Nemce, ki so pripadli naši državi, so dobili Nemci Slovence v Radgoni in okolici in v gotovih delih Koroške. Nemci ne prebivajo v naši državi nikjer kompaktno in iz tega razloga pametni nemški diplomati ne bodo od nas zahtevali nikake mejne korektive. Vesoljni nemški narod ne smemo soditi po Gradcu in Celovcu.

jo spremil domov v Marenberg ter tam prebil par zadovoljnih mirnih ur. Govorila sva o bodočnosti, o skorajšnji poroki itd. Bil sem srečen, z nikomur ne bi menjal.

V mrežah demona.

Žal, prekmalu je bilo kaljeno to idilično stanje. Nekako sredi januarja sedim v gostilni pri večerji, ko vstopi neka dama, velika krasna, vitke postave, zahtevala je vino, ter ga odnesla. Ostrmel sem, kdo je, odkod je? Zatopil sem se mnogo let nazaj na mojo službo v Opatiji, kjer sem v tem malem zemeljskem raju si ustvarjal svoj ideal. Precej krajev sem prehodil, a svojega ideala nisem našel. In tu, v tem malem gnezdu, stoji tako nepričakovano pred menoj! Minilo je dosti let, pozabil sem bil na vse ter se zadovoljil s tem, kar je bilo vsaj po lastnostih enako mojemu hrepenenju. In sedaj, ko sem si že zbral nevesto, že razmišljal o skorajšnji poroki, pride ono bitje, ki je bilo po vsej zunanosti moj ideal. Kdo je, odkod je? Nisem se upal vprašati, bal sem se, da se izdam,

Izpoved žrtve demona.

Begunec se vrača v domovino.

S 1. januarjem 1919 sem prevzel poštni urad Vuhred. Pribežal sem pred Božičem leta 1918 iz Pulja, vsled italijanske okupacije cele Istre. Po velikih zaprekah se mi je pobeg posrečil. To veselje, navdušenje, ko sem v Logatcu vstopil v jugoslovenski vlak. Veliko strahu sem preстал pred Italijani, ki so mi bili za petami radi mojega izrazito slovenskega mišljenja. Drugi dan po pobegu iz Pulja, so me skušali aretirati ter me odvesti v Mezzo, kjer so internirali uradnike, to sem zvedel od svoje zaročenke, ki je nekaj dni za menoj pribežala iz Pulja. Moja prva pot je bila domov k starišem (Krško) o katerih nisem že dva meseca dobil glasu, ker je bil vsak promet ustavljen. Po božičnih praznikih sem se odoeljal v Ljubljano k mojemu novemu ravnateljstvu ter se mu stavil na razpolago. Odkazano mi je bilo mesto v Mariboru. Dobil sem pred nastopom

Naša zunanja politika mora kreniti na nova pota — proč od antante to je istotako politična, kakor tudi gospodarska potreba. S podrobnostmi še bomo se pečali.

Sokolska slavnost na Muti.

Na Muto, v to staro obmejno gnezdo najstrupenejšega renegatstva in zatiralcev slovenskega življa je včeraj vprvič poletel naš Sokol, vabljen po Sokolu obmejnega štajersko-koroškega okrožja. Le komur je znano, da je na Muti razen samo treh slovenskih rodbin še danes vse ponemčurjeno, bo znal prav oceniti zgodovinski pomen tega dogodka.

Izletniški vlak je pripeljal na postajo Vuzenica lepo število mariborskega Sokola, članic in narodnega občinstva. Tam je na nje že čakal Sokol Muta-Vuzenica, Marbek-Vuhred, Pliberk, Guštani ter mnogo narodnega občinstva. Po prisrčnih medsebojnih pozdravih so se posamezne skupine strnile v sprevod, na čelu mu civilna godba iz Gofine. Sprevod je korakal skozi Krezenico na pol ure oddaljeno krasno ležečo Muto. Slovenci so pozdravljali sprevod z navdušenimi živijo klici in zastavami (najlepše okrašene so bile šole).

Po obhodu na Muti se je sprevod ustavil pred veseličnim prostorom Ciril-Methodove šole, kjer je gerent Oset v imenu občine v kratkem prisrčnem nagovoru pozdravil izletnike. Za prisrčni sprejem se je v vznesenih besedah zahvalil dr. Irgolič. Ko je godba odigrala himno »Lepa naša domovina«, je bil dopoldanski oficijelni spored dovršen.

Popoldne je došel še »Sokol« in članice iz Slov. Gradca. Pred začetkom javne telovadbe na vrtu Ciril-Methodove šole je dr. Irgolič zopet pozdravil — to pot posebno toplo mladega brata »Sokola« koroškega okrožja ter ga bodril na delo, ki je zlasti tu na osvoboditvi meji velikega narodnega pomena.

Že prvi vzorni nastop šolskih deklic Muta-Vuzenica je občinstvo prijetno očaral; istotako nastop deške dece; prve vaje je vodil načelnik Porekar, druge (deške) učitelj Golob. Potem so nastopile posamezne skupine »Sokola« v prostih vajah, na konju, bradli, skoku in drogu. Posebno pozornost je poleg članic »Sokola« Maribor vzbujal vzorni disciplinirani nastop članic iz Slov. Gradca. Pred zadnjim skupnim nastopom je vse navzoče Sokole v navdušenem govoru pozdravil dr. Pregel kot starosta »Sokola« Muta-Vuzenice; za njim

mislim sem, da mora vsak človek opaziti, v kakšnem razburjenju se nahajam. Iznenaden, vesel, a kmalu se vrinejo temne slutnje o bodočnosti. Nisem vedel, zakaj — čemu to. Drugi dan je prišla po pošto za G. F. . . . imela je malo deklico, hčerko pri sebi, slišal sem, kako jo zove za mamo, sklepal sem iz tega, da mora biti soproga omenjenega gospoda. Bil sem ves zmeden, prestrašen, kot kakšen mal šolarček. Odšla je in jaz sedim na stolu ter mislim — mislim. — Sedaj si jo našel, a žena je drugega.

Vsaki dan sem hodil k zaročenki ter iskal tam zavetja pred samim seboj. Neki večer ostanem vsled slabega vremena doma. Po večerji posedim in berem časopise. Kar pride v drugo sobo družba, dva gospoda, oba uradnika Nemca in z njima moj ideal. Prišli so kvartat. Jaz sedim sam pri svoji mizi in poslušam njen glas. Hotel sem oditi, a neka neznanca notranja sila me je držala nazaj. Drugi večer ostanem zopet doma, mislim sem, da zopet pride, pa je ni bilo. S strahom sem opazil, da sem že zaljubljen, da sem zgrešil pravo pot. Bil sem žalosten, ker je ni bilo.

(Dalje sledi).

je Novak (Maribor) v daljšem govoru izvajal visoki pomen sokolske ideje, zlasti za obmejne kraje. Oficijelni del vspeha je zaključil zopet dr. Irgolič, ki se je v svojem nagovoru s posebno namenom obračal do priprostega domačega občinstva, zlasti do starišev šokolskega naraščaja, ki je ob tem prvem nastopu pokazal, da se pod okriljem »Sokola« nahaja na pravem potu tudi v npravstvenem oziru. V podrobnosti posameznih vaj se seveda tu ne moremo spuščati. Ugotovimo pa, da je bil ves nastop vzoren in sicer glede še mladega »Sokola« koroškega okrožja, zlasti članic Slov. Gradca naravnost presenetljiv. Da se je slavje sploh tako nepričakovano lepo izvršilo, se ima domači »Sokol« v največji meri zahvaliti požrtvovalnemu delu narodnega ženstva Muta-Vuzenice. Priproste zabave se je udeležilo jako lepo število tudi okoličanskih Slovencev.

Po tej poti neustrašeno naprej mladi »Sokol« na ogroženih štajersko-koroških mejih!

Dnevne vesti.

Nacionalistično-imperijalistični kapitalisti hočejo vojno, se hudujeta »Volksstimme« in sestra »Enakost«. Ker hočemo rešiti naše trpeče brate iz peklenke sužnosti laških barbarjev smo — imperijalisti. Torej ste vi proti temu, da bi se trpečim pomagalo, vi, ki se borite za pravico? Vi čakate milosti od naših sodrugov v Italiji. Isti vaši sodrugi pa so ravnali kot Italijani, kakor Glögliti in vsi drugi. Krog onih, ki so za poštenost in pravico je majhen in oni krog ne bo prišel v Italiji nikoli do take moči, da bi odločeval. Če bomo čakali rešenje naših bratov od naše »internacionale« (saj še ne vemo h kateri pripadate, ko jih je sedaj že toliko) potem bomo čakali lahko do sodnega dneva. Če se mi borimo in navdušujemo za narodnost, se navdušujemo za nekaj idealnega, višjega, idejnega, vi se pa bijete in navdušujete za diktaturo enega samega stanu nad drugimi. Vi se bijete in navdušujete za vašo osebno korist, za vaše trebuhe, za egoizem. Diktatura enega razreda nad drugimi je po vseh naravnih zakonih krivica, torej se vi bijete za krivico. Kaj ste storili tam, kjer ste dobili vlado? Deželo ste pahnili v bedo, prelivali ste kri, uganjali grozodejstva, kakoršna narodni boji niso doslej poznali — in vse to za — egoizem. Vi hočete preosnovati svet po vaših teorijah, toda svet gre svojo pot, življenje drvi dalje po vsakdanji strugi in podira spotoma tudi vaše teorije, ki se v praksi ne dajo izvesti, ker so — fantom. Pol stoletja že strašite po svetu z vašo teorijo, toda kaj ste storili? Koliko ste spremenili človeštvo? Prinesli ste mu poleg starih vzrokov in povodov za boj, vojno in krvoprelitja le še en nov vzrok in povod. Če bi hoteli preosnovati svet, dati življenju nove temelje in smeri, kar bi tudi mi iz vsega srca želeli, potem bi morali pokončati vse človeštvo ter ustvariti novega Adama in Eva in komaj rod, ki bi se rodil iz teh dveh, bi se lahko razvil drugače. Kakor doslej, tako bodo ostale tudi za vedno vaše teorije le teorije, brez praktične vrednosti. Vsi oni napori onih izmed nas, ki so res idealni, so borba s sencami, napori drugih pa so samo koristolovstvo, profesijon, od katerega žive.

V drugem letu svojega samotnega življenja je dobila srborita »Volksstimme« majčkeno sestričko »Enakost« in enakost med obema res spričuje, da sta jo rodila ena in ista mati in en in isti oče. Male deklice se rade igrajo, pa tudi oponašajo rade, kakor, recimo, papagaji. Tako se tudi ti dve sestrici igrajo — z našo potrpežljivostjo; v oponašanju sta pa kar neprekosljivi, posebno mlajša zloguje skrbno vse, kar govori starejša. Obe sta res nadarjeni. Toda nadarjenost v rani mladosti, pravijo da ne pomeni nič dobrega, preveč nadarjeni otroci radi zgodaj mrjejo in tako se tudi mi resno

bojimo posebno za mlajšo. Njena smrt bi pa gotovo povzročila veliko žalost pri naših nemčurjih, katerim sta jo oče in mati posvetila. V drugem dnevu svojega življenja je mlajša popolnoma enaka starejši, njeno kričje je pomazano z istimi stvarmi kakor ono starejše. Naš list in z njim vse narodno čuteče Jugoslovence napadati z isto enakostjo. Nas, ki zahtevamo plebiscit za naše brate v Primorju nazivljati imperijaliste ter nas mečiti v isti koš z Italijani. Občje se dalje zgražati nad tem, da se je slovesno praznoval god Nj. Veličanstva našega kralja. Dalje jima ne ugaja, da so se odstranili v parku nemški in avstrijski spomeniki ter ironično pozivati, naj se na prazne piedestale postavi general Maister z golo sabljo. Strašno se togotita tudi radi odstranitve nemških napisov. V zaščito sta vzeli tudi g. Siegeja ter bi mu radi dali nazaj Mestni kino, da ga zopet ponemči. V to svrhu hujskati na bojkot tega sedaj res mestnega podjetja. In vendar se prav nič ne ženirajo, kljub vsemu temu predstavljati njunega očeta kot Jugoslovence. G. očetu obeh srboritk pa povemo, da njegovi hčerki renegatici ne izpričujejo prav nič očetovega jugoslovenstva. Da je bil nekoč Jugosloven, tega mu ne bomo ometali, todo odkar se je poročil s stranko mariborskih nemčurjev in posebno odkar mu je ta rodila ta dva otroka, ni na njem niti ene jugoslovenske dlake več. Kar se pa nas tiče naj bo uverjen, da smo bili Jugoslovenci pred vojno in med vojno, pa smo tudi še po vojni in bomo vedno. Da je bil sedanjí voditelj našega lista peganjan od Avstrije in od Italije ravno radi njegovega jugoslovenstva in da mu ne more nihče na svetu dokazati, da bi bil izgovoril ali zapisal kdaj eno besedo za Avstrijo, da bi bil storil za to državo le en sam korak. Obema hčerkama pa syetujemo naj ne blatijo vsega onega, kar nam je najsvetejše.

Kakšne ljudi postavlja naša vlada na važna mesta. Brejče a deželna vlada je imenovala za ravnatelja naših najelegantnejših toplih Rogaške Slatine ravnatelja prisilne delavnice, bivšega aktivnega oficirja avstrijskega Cirila Dolencica. Ta gospod se je vedno odlikoval po svojem nemškutarstvu, alkoholizmu in robotosti, sedaj pa, ker je pričel slučajno trobiti v klerikalni rog, naj postane voditelj mešta, ki zahteva ne le strokovno izobraženega, ampak tudi nastopa zmognega in kulantnega človeka. Sicer pa je pri nas vse mogoče.

Ga. Rosa Leyrer nas naproša, da blagovolimo popraviti našo notico od petka v tem smislu, da ona na dan protestne manifestacije ni bila doma. Prišla je domov komaj proti koncu manifestacije ter izvedela celo zadevo komaj od drugih. Pri oknu je bila le njena kuharica, ki pa je, kakor smo se prepričali, Slovenka ter niti dobro nemško ne zna ter je razburila občinstvo le vsled nevednosti in neumnosti. Ga. Leyrer nam obenem izjavlja, da proti Slovincem, od katerih živi in kot državljanka Jugoslavije nima nikakega sovraštva. Glede napisov »Rosa« in »Wilhelm« pravi, da je firma tako protokolirana, ter da ni dobila doslej od nobene naše oblasti obvestila, naj bi se imena spremenila.

Doli s cenami mesa. Ta klic je, kakor se nam poroča, uvaževal g. Trofenik, edini mesar v Mariboru. Danes je pričel na Glavnem trgu prodajati goveje meso od 16—20 kron, telečje od 18—20 K. Tako je prav! Enemu vzgledu naj slede še drugi! Kmetje se pritožujejo, da mesarji od njih zahtevajo nesramno nizke cene, posledica tega izkoriščanja je, da kmet, če ni v denarni stiski, živine raje ne proda, na drugi strani si s tem škodujejo mesarji sami, ker so primorani v posameznih slučajih tudi preplačevati živino.

Krajevna organizacija JDS v Ptujju že dve leti ni imela občnega zbora. Druge krajevne organizacije prirejajo večkratne pogovore članstva, delujejo med ljudstvom in se pripravljajo za rešitev vsakdanjih teženj, ta pa svojih članov niti ne pozna, še manj pa da bi jih pridobivala, na deželo med ljudstvo pa sploh nihče ne gre. Zadnji čas je že, da se kaj stori, posebno pa da

se zberejo poprejšnji člani, koliko jih je še ostalo, sicer bodo voditelji pastirji brez črede.

Učenje cirilice in srbohrvaščine se naj uveljavi prihodnje leto na gimnaziji v Ptujju za uradnike in druge, ki bi se radi obojega priučili. Zimski tečaj za odrasle je zelo potreben in zaželen.

S Ptujem ima Maribor jako slabe prometne zveze. Dobro bi bilo, da se otvori med obema mestoma osebni avtomobilni promet, ker bi imeli dovolj posla in zaslužka. Mogoče se bode v bodoče zadeva dala rešiti tudi na ta način, da se zgradi električna cestna železnica (tramvaj). Sedaj ko se pripravljajo načrti za izpeljavo električnega toka, bi se na to naj mislilo in že v naprej pripravilo.

Industrijci in veletrgovci! Svetovna tvrdka Mihael Doskotsch v Reichenbergu želi iz Jugoslavije izvažati sledeče predmete: usnjeno in tozadevo galanterijsko blago, slamnati in lesni izdelki, pletenina, milo, toaletni predmeti, vozovi in teh posamezni deli, stavben material itd. Tvrdka želi tudi, da se ji objavijo vsi drugi predmeti, ki bi prišli za izvoz v poštev. Tvrdka ima posebno zanimanje za to, da se vzpostavi zveza z zahodom in vzhodom. Trgovski gremij.

Trgovski nastavljenici, Slovenci! V sredo, dne 21. t. m. ob 19. uri se vrši v restavraciji »Maribor« občni zbor pomočniškega zbora trgovskega gremija v Mariboru. Dolžnost vsakega posameznega je, da se tega zbora zanesljivo udeleži in da agitira med tovariši. Preskrbite si pravočasno legitimacije, ker brez njih vstop ni dovoljen. Legitimacije izdaja pisarna trgovskega gremija na Stolnem trgu.

ZJŽ, podružnica Maribor, priredi v torek, dne 20. julija t. l. ob 1930 na vrhu Narodnega doma radi podražnja premoega javen železničarski protestni shod. Pridite vsi!

Pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru. Vsi gg. odborniki se vabijo, da se točno in redno udeležujejo sej zletnega odbora, ki se vrše vsaki torek zvečer ob 20 uri v rest. Narodnega doma. Čas je kratek, dela pa ogromno!

Opozorjamo na današnji podlistek, ki ga je kot zagovor pred poročlo predložil poštni odpravnik Gustav Glogovšek, na kar smo že v poročilu izpred porote opozorili.

Učni tečaj za babice začne s 1. oktobrom na šoli za babice s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani. Tečaj bode trajal do 1. junija 1921, t. j. osem mesecev. V ta tečaj se sprejmejo ženske, ki še niso prekoračile 40. leta svoje starosti in ki so, ako so še neomožene, dopolnile 24. leto ter so učnega jezika zmožne v besedi in pisavi. Pouk je brezplačen. Prosilke se morajo najprej javiti pisмено pri profesorju babiške šole. Dne 1. oktobra 1920 se pa morajo osebno javiti pri profesorju (porodniški oddelk obče javne bolnice v Ljubljani) ter prinesiti s seboj krstni in rojstni list, eventualno poročni list, ali, če so vdove, smrtni list svojega moža, dalje oblastveno potrjeno npravstveno izpričevalo, potem izpričevalo uradnega zdravnika pristojnega političnega oblastva, da so zdrave ter telesno in duševno sposobne za uk, potem izpričevalo, da imajo cepljene koze ali da so iznova cepljene, naposled tudi izpričevalo o šolski izobrazbi. Za ta tečaj je razpisanih dvajset ustanov učnega zaklada po 200 K, s povračilom za pot sem in nazaj. One ženske, ki hočejo prositi za eno teh ustanov, morajo svoje prošnje, opremljene z navedenimi listinami in z zakonitim ubožnim listom, do dne 1. septembra 1920 vložiti pri pristojnem okrajnem glavarstvu, oziroma mestnem magistratu. Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro.

Dvoboj dveh žensk. V soboto popoldan je neka zakonska žena srečala v Jurčičevi ulici drugo žensko, ki hodi v njen zakonski zelnik. Ljubosumnja prepolna varana žena se je zakadila z besnim gnevom v svojo tekmovalko ter ji pričela ruvati lase, da je kar frčalo po zraku. Nabralo se je dokaj

občinstva, ki je z zanimanjem opazovalo ta zanimivi ženski dvoboj, kateremu je napravil konec brivec g. Baizer, ki ju je razdelil. Sicer pa g. Baizer ni imel prav, kajti če bi si bili poruli lase bi dobil on nov zaslužek, kot izdelovalec perik. Nezvesti soprog pa mora imeti čuden okus, kajti njegova ljubimka ni ravno preveč mikavna, dočim je žena lepa in še mlada ženska. Ampak okusi so različni.

Nesreča v marib. eskomptni banki. Pri preložitvi blagajne v mariborski eskomptni banki se je v soboto popoldne zgodila velika nesreča. Blagajno, visečo že dve uri na dveh škripcih, so hoteli preložiti iz pritličja v nove prostore za tresor. Pri spuščanju blagajne se je naenkrat vtrgal člen verige, je padla blagajna navzdol in pri tej priliki ob strani zadela dva ob strani stoječa delavca in sicer Hiršmana ter Grandovška. Prvemu je pretisnila obe nogi ter prsa, drugemu pa težko poškodovala levo nogo in glavo. Hiršman je umrl že spotoma v bolnico, Grandovška bode danes operirali. Podjetja Eylert, ki mu je bilo poverjeno delo preložitve blagajne ne zadene nobena krivda — tako se vsaj zatrjuje. Blagajna je, kakor rečeno, visela dve uri na poskus in je pač nesrečen slučaj, da se je vtrgal člen na verigi škripcu. In vendar: kdo prevzame odgovornost vsaj delne odškodnine za žrtve?

Nesreče na železnici. Včeraj zjutraj je povozil vlak pri postaji Sv. Lovrenc na Dravskem polju nekega moškega. — Na progi Trst-Logatec je skočila ženska, zasl. dovana radi tatvine 1000 K, skozi okno stranišča na tir, v trenutku ko se je pričel premikati. Odrtgalo ji je roko in poleg tega je dobila še težke poškodbe na glavi. Vzlic tem teškim poškodbam so še živo pripeljali v Ljubljano. — Na hrvaški progi v bližini Osijeka je imel nek žid 10 kovčkov v železniškem vozu. Eden teh kovčkov je padel tako nesrečno na klop, da je zadel 4 mesece starega otroka, ki ga je imela mati pri prsah, da mu je zmečkalo vso glavo in je otrok v naročju matere umrl.

Porotno sodišče.

Zveri. — Na vešala!

Jožef Mali, 36 let star, iz Kicarja pri Ptujju je dne 28. novembra p. l. svojega očma, Petra Mlakarja zavratno umoril.

Mlakar je bil tretji mož do skrajnosti posurovele žene, s katero je imel razmerje še ko je njen drugi mož živel. Kmalu ko jo je Mlakar poročil, ga je pričela sovražiti in preganяти. Mlakar je bil krojač, a silila ga je na težka poljska dela. Če se je lotil dela, ga je podila od dela proč, če je delal svojo obrt, ga je zmerjala, da lenuhari. Pravo trpljenje za Mlakarja pa se je pričelo, ko je Jožef Mali, sin iz prvega zakona prevzel posest. Ni hotela za moža kuhati, odtrgavala mu je tudi druge pravice in mu nagajala kolikor je mogla. Ko je sin prišel domov iz vojne, je le tega nahujkala na očma. V možovo posodo za vodo se je — ponesnažila, istofako je delala tudi s hrano, če mu je kaj kuhala. Priče pripovedujejo, da je Mlakar včasih dobil tako smrdljivo jed, da je niti pes ni hotel povohati. Ko je uvidel, da mu pod takimi razmerami ni več obstanka, je šel po nasvetu sosedov v Ptuj k odvetniku dr. Sadniku, ki je poklical pastorka Mallija in ženo. Zvedela sta, da ju Mlakar toži zaradi prehrane in slabega ravnanja. To je oba le še bolj razburilo. Mlakar je še pred vložitvijo te tožbe svojim sosedom pravil, da mu pastork in žena zagrozila, da bo njegova smrt, če ju gre tožiti.

Dne 28. novembra je Mali prišel zopet — to pot sam v pisarno dr. Sadniku ter pravil, da se je z očmom poravnal in da je isti že odšel na Dunaj k svoji hčeri. Med tem ko je Mali v pisarni zatrjeval to bajko, je Mlakar nič hudega sluteč šival doma. Ko je Mali prišel domov, je vzel sekuro, se priplazil do očma in ga treščil s sekuro po glavi. Mlakar je takoj onesveščen se zgrudil na tla, kjer mu je Mali zadal še en udarec s sekuro po drugi strani glave. Mlakar je obležal mrtev. Ni se moglo

dognati, v koliko je tudi žena pomagala pri zavratnem umoru; osumljena je bila, da je ona prava morilka svojega moža. Očividno je sin vzel vso krivdo nase. Pripoveduje, da je mati v sobo prišla še le ko je Mlakar bil že mrtev in da jo je na njeno zdihovanje potolažil, češ: „boga zahvalite mati, tiho bodite, zdaj ste smrti rešeni“. K temu izpove priča Marija Eder, ki je bila z osumljeno morilko v zaporu, da je žena pripovedovala ves dogodek umora in da ji je sin tudi rekel: „Kaj meni za enega človeka, to je ravno tako, če enega bika ubijem“.

Mali je Mlakarja zanesel v listnjak, spal tudi tisto noč kakor navadno — pri materi, zjutraj zgodaj vstal, vrgel očma v kolovoznico in ga odpeljal na bližnji grič, tam izkopal jamo in očma pokopal. S tem in da je trosil vest, da je oče odpotoval na Dunaj, je morilec upal, da je že vse pokopano. Toda sosedje so takoj sumničili, da se je z Mlakarjem moralo nekaj strašnega zgoditi. Iskali so okrog, dokler so prišli na pravo sled. Mali in njegova mati sta izpočetka tajila. Pri porotni razpravi se morilec skuša zagovarjati s samim ubojem. Očem, da ga je v tistem trenutku razjezil, on ga je vprvo le pahnil, da je očem padel na skrinjo, ker ga je še zdaj jezil, ga je še le udaril s sekuro, pa ne z namenom, da ga ubije. Njegova mati, druga zver v človeški podobi hoče pričati zoper nesrečnega moža. 22 let sta bila poročena, živel sta v zadnjem času ločeno, imel je z drugo otroka, „64 let stari ded, treba mu bilo“. Žena ne kaže niti sledu kesanja, sin se hlina k joku.

Porotniki so soglasno potrdili glavno vprašanje na zavratni umor. Vslad tega krivdoreka je bil Mali obsojen na smrt na vešalih.

Razne vesti.

Najlepša Francozinja. Francoski listi pišejo, da je bila ob priliki natečaja, katerega so razpisali francoski grefi, izvoljena gospodična Agnes Sonret s 115.000 glasovi kot najlepša ženska v Franciji. Dobila je vse velike nagrade, katere so v ta namen odredile francoske modne delavnice.

Koliko stane upravljanje Združenih držav? Upravljanje vlade za prvih devet mesecev fiskalnega leta stane 5,028,176,000. Vzemši to kot povprečni strošek pravnih zakladniških uradnikov, da bodo ob koncu fiskalnega leta, ki se bo končalo prihodnjega 30. junija stroški uprave znašali okrog 6,750,000,000 ali 6,750 milijonov dolarjev. Ako se to razdeli na dneve, stane uprava Združenih držav vsak dan več nego osemnajst milijonov dolarjev. Pri tem računu se pa ne šteje vojaškega bonusa, katerega se bo po novo sprejetem zakonu plačevalo vojakom in kateri bo znašal vsako leto skupaj en tisoč milijonov dolarjev. Glavni stroški za prvih devet mesecev se delijo približno takole: Vojne department stane 1,301,605,000; železniška administracija 776,590,000; monariski department 621,364,000; paroplovni odbor 433,100,000; obresti narodnega dolga 664,923,000. Kongres je porabil za samega sebe 15,309,000 in vladni urad stane 6,177,000.

Uspehi protialkoholnega gibanja v Ameriki. Policijski načelnik v Buffalu poroča, da se je število prijetih pijancev zmanjšalo za 50%. Zaradi pijanosti je bilo aretiranih v prvem četrtletju lanskega leta 2496, v drugem 2967, v tretjem 1866, v četrtem pa 1230 oseb.

Zadnje vesti.

Odkrite italijanske nakane.

LDU Beograd, 19. julija. »Politika« je dobila naslednje poročilo iz Rima: Sedaj se doznavao podrobnosti o zarotah, ki so jih tako dolgo pripravljali Italijani, da bi oškodovali našo mlado kraljevino. Italija je bila pripravljena, poslati v Škadar svojega generala Garibaldija, ki bi se bil imel postaviti na čelo vojski, sestavljeni iz pristašev

bivšega črnogorskega kralja Nikite. V Albaniji so sestavili arnavtski polk, ki so mu poveljevali italijanski častniki. Gotovi krogi so prepričani o tem, da Madžarska in Bolgarija ne bi ostali prekrižanih rok kadar bi bilo vse gotovo. Italija bi nam tedaj nastavila nož na prsi in zahtevala bi direktna pogajanja ter nam diktirala pogoje. Medtem pa je došlo v Albaniji do vstaje, ki je pokvarila Italijanom ves načrt. Vojaštvo prvega arnavtskega polka, ki je bilo pripravljeno, da odkoraka proti nam, je povežalo svoje častnike, postavilo si je na čelo albanske častnike in odkorakalo proti Valoni. V enem samem tednu so morali Italijani izprazniti vso Albanijo ter so pri tej priliki pretrpeli še večjo sramoto, kakor v Abesiniji sami. General Garibaldi je moral počakati s svojo ekspedicijo. Sedaj pa poizkuša italijanski minister Allotti, da bi vstase pomiril z zlatom ter jih zopet naščuval proti Srbiji. Posebno zalaga z zlatom stare odpadnike Bairam Zurića, Jussuf Elesu in Ahmed bega, da bi jih pridobil za nov napad na naše ozemlje ter da bi napravili to, česar Italijani sami ne zmorejo.

Naše čete zasedle Apačko kotlino.

Sv. Lenart, 19. julija. (Po sklepu lista.) Naše čete so danes pod vodstvom majorja Dušana Petkovića zasedle Apačko kotlino.

Rusi prodirajo v Besarabijo.

LDU Beograd, 19. julija. Iz Bečkereka javljajo, da so ruski boljševiki začeli prodirati v Besarabijo.

LDU Beograd, 19. julija. Iz Bukarešte javljajo, da so podvzeli Rusi napram Romuniji ofenzivo ter da so že vkorakali v Besarabijo.

LDU Beograd, 19. julija. Iz Velikega Bečkereka javljajo, da je vsled velike nevarnosti radi nastopanja ruskih čet romunska vlada odredila mobi izacijo.

Novi koraki naše vlade v Rimu.

LDU Beograd, 18. julija. Vlada je po svojem poslaniku v Rimu, g. Antonijeviću ponovno storila korake radi dogodkov na Reki, v Trstu in v Zadru.

Italijanska nesramnost.

LDU Beograd, 19. julija. Italijanski opravnik v Beogradu, Galante, je po nalogu svoje vlade zahteval, da nakaže naša vlada vdovam in sirotam v Splitu padlih italijanskih častnikov in mornarjev pokojnino. V informiranih krogih se trdi, da naša vlada na to italijansko zahtevo ne bo odgovorila, dokler ne bo končana preiskava o krvavih dogodkih v našem Primorju.

Italijani uvidevajo svojo krivdo.

LDU Beograd, 19. julija. Današnja »Politika« piše: Italijanski opravnik Galante je danes posetil namestnika ministra za zunanje posle, dr. Ninčiča. Trdi se, da je bil to pot g. Galante mnogo ljubeznivejši in pomirljivejši. Po posebnih poročilih iz Rima se sodi, da so od včeraj pričeli v Italiji uvidevati, da za poslednje neljube dogodke ne pada krivda na Jugoslovence.

Izganjanje Jugoslovenov iz Reke.

LDU Reka, 18. julija. Po informacijah iz krogov reškega Consiglio nazionale so administrativne oblasti v pondeljek soglasno z d'Annunziem in z reškimi oblastmi začele preiskovati glede prvih 100 Jugoslovenov,

ki jih hočejo izgnati. Ta svoj korak utemeljuje s tem, da so njihovo bivanje na Reki do danes dobrohotno trpele, da pa njih delo za jugoslovensko propagando pomenja veliko nevarnost. 80 od te stotine je bilo že obveščenih o tem, da je njih izgon v teku. Za one Jugoslovence, ki so reški rojaki in za druge, proti katerim niso doslej podvzeli še nobenih korakov, pa si izmišljujejo, na kak način bi onemogočili njih bivanje na Reki.

Promet Maribor—Radgona.

Maribor, 19. julija. Osebni in tovarni promet med Mariborom in Radgono je vsled pokvarjenja proge od strani Nemcev pri Cmureku od danes zjutraj ukinjen.

Izvozne pristojbine.

LDU Beograd, 19. julija. Po ukazu finančnega ministra bodo morali odslej izvozniki poleg ostalega plačati tudi še 2% od vrednosti vsega blaga; ta odbitek se bo uporabil kot garancija za plačilo izvoznih pristojbin.

Spomenica o laških grozodejstvih.

LDU Beograd, 19. julija. Predsednik dalmatinske vlade dr. Krstelj je obvestil vlado v Beogradu, da bo v krakem poslal dokumente o splitskih dogodkih v Beograd. Na podlagi teh dokumentov bo beogradska vlada izdelala posebno spomenico, ki bo obravnavala splitske, reške, zadarske in tržaške dogodke ter bo obvestila o tem naše zaveznike. Istotako se objavi spomenica tudi v posebni knjigi v angleškem in francoskem jeziku.

LDU Beograd, 19. julija. Za danes ali jutri pričakujejo tukaj prihod posebnega kurirja dalmatinske vlade, ki bo prinesel dokumente o izzivalnem napadu Italijanov na splitsko meščanstvo.

Nov vojaški upor v Italiji.

LDU Beograd, 19. julija. Iz Rima poročajo: Bataljon bersaljerjev v Mantovi se je branil oditi v Albanijo, akoravno so častniki prosili vojaštvo in nazadnje obečali, da jih ne bodo poslali v boj, temveč samo na kantoniranje. Vsi napor častnikov so bili brezuspešni in vojaki so ostali v svojih vojašnicah.

Mala oznanila.

Služba išče v mestu ali na deželi mlad gospod izučen v trgovini z mešanim blagom. Vprašanja pri gosp. Ani Schwarz, Slovenska ulica 22, II. nadstr.

Nova medena pipa za pivo in 900 umetniških razglednic se po nizki ceni proda. Vprašanja: Wicher, Meljska cesta 53. 2—1

Hočem zamenjati svojega volčjega psa za enakega hudega ali eventuelno kupiti. Ponudbe na »Vedež«, Maribor, Gregorčičeva ul. 6, telefon 132. 3—1

Prva slovenska brivnica se slavnemu poroču. Za točno in čisto postrežbo se jamči. Fran Novak, brivski mojster, Aleksandrova cesta št. 22 (prej G. Gredlič). 243

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Pozor!

Otvoritev mesnice.

Dajem p. n. občinstvu na znanje, da otvorim 21. julija t. l. na Glavnem trgu

ново mesnico.

Prodajalo se bo

Goveje meso . . . od 16—20 K

Telečje meso . . . od 18—20 K

'Za obilen obisk se priporoča

Ferd. Trofenik.

Močne police

za skladišče se iščejo. Ponudbe z navedbo velikosti in cene na

anončni zavod »VEDEŽ«

Maribor, Gregorčičeva ulica 6. 3—3

Najvarnejša naložba denarja po 4¹/₂%.

Hipotekni zavod mestne hranilnice v Mariboru, Orožnova ulica 2, izdaja 4¹/₂% zastavnice s kuponi od 1. januarja in 1. julija vsakega leta, katere so po zakonu pupilarnovarne in se uporabljajo za plodonosno naložbo kapitalov občin, cerkva, ustanov, sirotinskega denarja itd. Pravilom odgovarjajoče kritje zastavnice nadzoruje vladni komisar. Za zastavnice jamčijo razun pupilarnovarno vknjiženih hipotekarnih terjatev še rezervni zaklad po 1.500.000 kron in vso ostalo premoženje zavoda. Zastavnice se dobijo po dnevnem kurzu pri hipoteknem zavodu mestne hranilnice v Mariboru. Zavod dovoljuje hipotekarna posojila po 4¹/₂%.

Prva jugoslovanska tovarna za usnje in čevlje na Bregu pri Ptujju

5—3

je pričela

z izdelovanjem torbic in drugega galanterijskega blaga iz naj-finejšega usnja.

V zalogi ima tudi prvovrstne gamaše lastnega izdelka.

Naročila se izvršijo po najnižjih cenah.